

1. HANDLEIDING integratie van de milieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan RUP	2
1.1 Digitale platform	2
1.2 Nieuwe instrumenten	5
1.3 Regelgeving	6
1.4 Situering	7
1.5 Stappenplan opmaak RUP	8
1.5.1 Stap 1: Voorbereidende fase	9
1.5.2 Stap 2: Opmaak startnota en procesnota	11
1.5.3 Stap 3: Organisatie van raadpleging publiek en adviesvraag (1ste participatiemoment)	14
1.5.4 Stap 4: Opmaak scopingnota	16
1.5.5 Stap 5: Opmaak voorontwerp-RUP (en effectbeoordelingen): plenaire vergadering of adviesronde	17
1.5.6 Stap 6: Opmaak ontwerp-RUP (en effectbeoordelingen): voorlopige vaststelling van het RUP	17
1.5.7 Stap 7: Organisatie openbaar onderzoek (2de participatiemoment)	19
1.5.8 Stap 8: Definitieve vaststelling RUP en finale kwaliteitsbeoordeling effectbeoordelingen	19
2. schematisch overzicht - schema klopt niet, laatste fase ook 60 dagen	19

HANDLEIDING integratie van de milieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan RUP

VERSIE 1 mei 2017.

Welkom om de handleiding van vernieuwde planningsproces

Vanaf 1 mei 2017 is het decreet waardoor de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces van een ruimtelijk uitvoeringsplan geïntegreerd worden, van kracht. Deze handleiding is naast een houvast ook een inspiratiebron om een kwaliteitsvol proces te voeren, maar ze is **geen richtlijn** die vaststelt hoe een RUP rechtsgeldig opgemaakt wordt.

De handleiding **in de eerste plaats gericht naar lokale overheden** en is een uitvoering van art. 2.2.1 van de VCRO: "*De Vlaamse Regering stelt een handleiding ter beschikking die de procesaanpak van het geïntegreerde planningsproces verduidelijkt.*"

Deze handleiding is een hulpmiddel voor de geïntegreerde opmaak van een RUP en noodzakelijke effectbeoordelingen (zoals een plan-MER) maar heeft geen juridisch karakter.

 Deze handleiding is **in opmaak en zal de komende periode nog aangevuld worden**. We raden aan om **de handleiding telkens online te raadplegen**, op die manier gebruikt u steeds de laatste versie.

Leeswijzer

De handleiding bevat volgende belangrijke hoofdstukken:

1. [Situering](#) met belangrijkste krachtlijnen van het geïntegreerd planningsproces
2. [Regelgeving](#) met verwijzing naar het decreet en uitvoeringsbesluit
3. [Stappenplan opmaak RUP](#) met een praktische beschrijving van elke processtap (doel, acties en goede voorbeelden)
4. [Nieuwe instrumenten](#)
5. [Digitaal platform](#)

Vragen?

- Voor **algemene vragen**: rupmer@vlaanderen.be
- Voor **specifieke vragen over milieueffectrapportage**: mer@vlaanderen.be
- Voor **specifieke vragen over veiligheidsrapportage**: seveso@vlaanderen.be
- Voor lokale ambtenaren ruimtelijke ordening is er bovendien het **Yammer-forum Atrium Lerend Netwerk** waarop je ervaringen met lokale en Vlaamse collega's kan uitwisselen en vragen kan stellen. Vraag aan één van de beheerders of via PBM.omgeving@vlaanderen.be om je aan te sluiten in de tijdelijke deelgroep rond het thema van het nieuwe planningsproces.

Leerpunten uit de gedetecteerde problemen en vraagstellingen zullen input zijn voor **verdere uitbouw van de handleiding**.

Zoek in deze handleiding

Nieuws

inwerkingtreding: 1 mei 2017

Overgangsbepalingen reeds opgestarte RUP's

Digitale platform

Waarom een digitaal platform?

In het besluit van 17 februari 2017 wordt aangegeven dat een **digitaal platform** gebruikt zal worden om de formele documenten van de RUP's (inclusief het RUP zelf uiteraard, de plancontour en de bestemmingen en voorschriften) en effectbeoordelingen uit te wisselen. Op die manier worden tegelijk alle RUP's (afbakeningen en stedenbouwkundige voorschriften) opgeslagen in een authentieke gegevensbron dat voor iedereen beschikbaar is. Daarenboven zorgt het uitwisselingsplatform eveneens voor een handige toets die uitmaakt welke adviesinstanties voor een RUP geraadpleegd kunnen worden, en de digitale bestanden (zoals de startnota, procesnota, scopingsnota,...) kunnen als unieke URL's door de betrokken overheidsinstanties gebruikt worden om digitaal beschikbaar gesteld te worden (op bv. gemeentelijke websites).

Dit digitale platform is een verdere uitbouw van het reeds bestaande en operationele 'DSI-platform' (digitale uitwisseling van ruimtelijke uitvoeringsplannen), waarmee reeds enkele lokale overheden werken voor de uitwisseling van informatie over RUP's. De doelstelling van dit

DSI is een volledig, betrouwbaar, continu bijgewerkt, geografisch digitaal overzicht beschikbaar te krijgen van al de vigerende ruimtelijke verordenende plannen (i.e. gewestplan, APA, BPA, RUP,...) en verordeningen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, en het onderling verband tussen hun respectievelijke stedenbouwkundige voorschriften. Op [deze link](#) vindt u alle informatie over de werking van dit platform.

Het digitale platform heeft dus twee belangrijke doelstellingen:

1. het automatiseren en ondersteunen van de procesopvolging bij het tot standkomen van RUP's, en de daarbij noodzakelijke effectbeoordelingen;
2. de opmaak van één geïntegreerde (GIS)informatielaag van alle RUP's en hieraan gekoppelde instrumenten.

Naast het geautomatiseerd procesopvolgingssysteem voor de RUP's bestaat het digitale platform eveneens uit digitale hulpmiddelen om het procesverloop te optimaliseren en te verbeteren. In dit kader wordt momenteel een online RUP-advies-toets opgemaakt om na te gaan welke adviesinstanties betrokken moeten worden bij de opmaak van een RUP, uiteraard volledig gebaseerd op de bijlage 1 uit het besluit van 17 februari 2017. Deze tool wordt gekoppeld aan het RUP-procesopvolgingssysteem waardoor bij het gebruik van het digitale platform de adviesverlening volledig geautomatiseerd wordt.

Wanneer moet volgens het uitvoeringsbesluit het digitaal platform gebruikt worden?

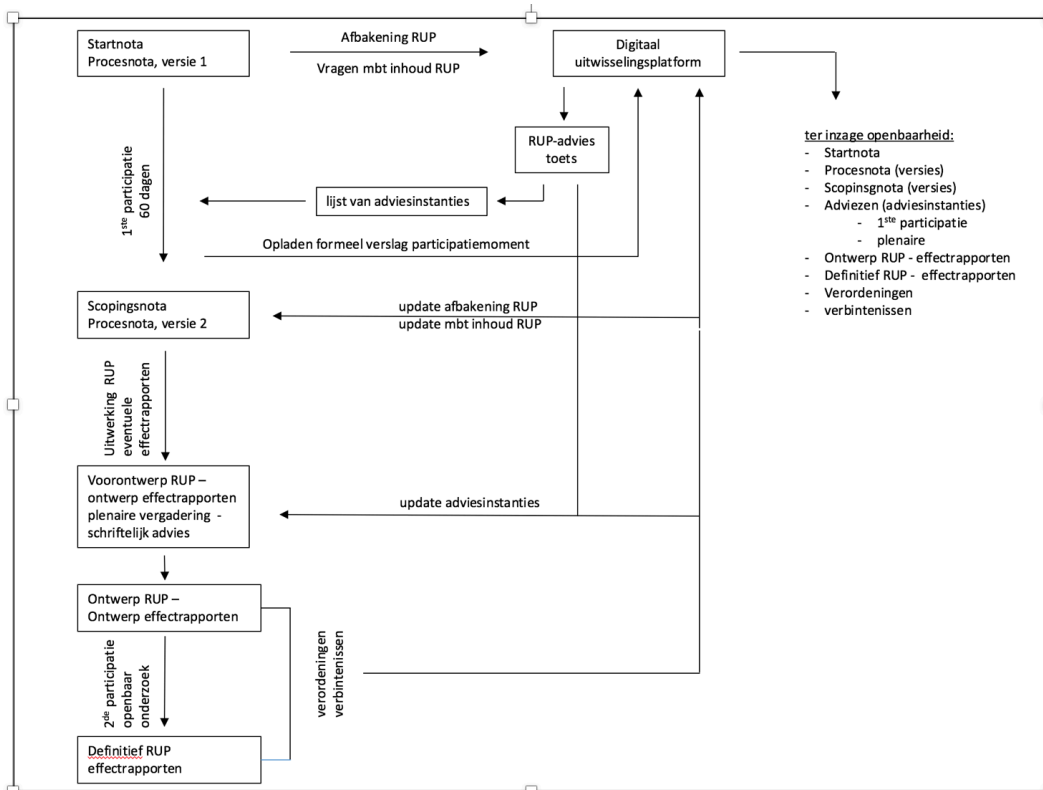
Momenteel is het digitale platform operationeel voor de 'oude' RUP-procedure (van kracht tot 30 april 2017, en voor een aantal lopende RUP's die de overgangsbepalingen volgen). De nieuwe RUP-procedure en de procesopvolging, alsook het gebruik van de specifieke nieuwe nota's zoals een start-, proces- en scopingnota, wordt op dit moment toegevoegd in het platform, **en zal wellicht in het najaar 2017 operationeel zijn**. Het is de bedoeling om dit vernieuwde systeem uit te rollen samen met de lokale overheden die hiervan wensen gebruik te maken. Het digitale platform is wel verplicht te gebruiken vanaf 1 juni 2018, zowel door alle bevoegde besturen (dus alle provincies, steden en gemeenten), alsook de betrokken adviesinstanties. Tot dan kan alle communicatie gebeuren via de 'klassieke' weg, dus per post (aangetekend) of digitale aangetekende zending.

Het opladen van de startnota (en de procesnota), de scopingnota, het ontwerp RUP en eventuele ontwerp plan-MER's,... in het digitale platform (artikel 4 van het uitvoeringsbesluit) moet pas door alle bevoegde overheden (gemeenten, provincies) gebeuren vanaf 1 juni 2018!

Werking van het toekomstige digitale systeem

Globale werking van het digitale platform

De werking van het digitale platform als geautomatiseerd opvolgingssysteem van alle procesfasen van het geïntegreerde RUP-planningsproces (met effectbeoordelingen) is hieronder schematisch weergegeven.

Het raadplegen van de adviesinstanties

[Van startnota naar scopingnota](#)

De startnota heeft als doelstelling om het voorgenomen RUP te initiëren en vooral de betrokken actoren, inclusief de adviesverleners te kunnen bepalen, met de doelstelling om draagvlak en onderbouwing van het RUP zo goed mogelijk te kunnen garanderen. De eerste participatie en adviesverlening gebeurt op basis van deze startnota, en de wijze waarop dat gebeurt en verder in het planningsproces zal gebeuren wordt omschreven in de begeleidende procesnota. Hoe de participatie uitgevoerd wordt, wordt bepaald door de initiatiefnemende overheid. Sowieso is de startnota openbaar (ter inzage), maar daarnaast wordt verwacht dat de contouren en inhoud van het RUP verder uitgebouwd worden door het planteam, en eventueel aangevuld met specifieke stakeholders. Ook dit wordt bepaald door de initiatiefnemende overheid (dit kunnen buurcomités zijn, ondernemers, individuele burgers, actiegroepen, adviesbureaus, etc). Het decreet is hierin zeer flexibel, zolang het maar transparant gebeurt (daarvoor dient de procesnota). Het enige wat juridisch vastgelegd is, is minstens één moment van (actieve) participatie, die dan ook formeel moet omschreven worden. Dit participatiemoment kan bv. gaan van een wijkvergadering, waar alle betrokkenen een insteek hebben kunnen geven voor het voorgenomen RUP, tot een uitgebreide participatie- en communicatietraject met diverse actoren gedurende de periode van 2 maanden. Wat ook juridisch bepaald wordt, is de participatie in het proces door adviesverlenende, vooral gewestelijke overheden. Deze adviesverlening heeft vooral als doelstelling om specifieke beleidsaspecten die vastgelegd of voorzien zijn op gewestelijk niveau, te laten doorwegen op interbestuurlijke niveaus, zij het naar provinciale en gemeentelijke niveaus, dan wel naar andere beleidsvelden. Het aangeven van noodzakelijke effectbeoordelingen, zoals de plan-milieueffectrapportage, de veiligheidsrapportage, de passende beoordeling, de watertoets, e.a. gebeurt eveneens via deze eerste adviesverlening. Hierbij kan al aangegeven worden, op basis van de elementen in de startnota, of er bv. aanzienlijke effecten op mens en milieu zou kunnen veroorzaakt worden door het voorgenomen RUP.

De eerste adviesverlening op basis van de startnota

Welke adviesinstanties betrokken kunnen worden in de opmaak van een RUP en onderbouwende effectbeoordelingen of onderzoeken, wordt bepaald in (1) het decreet zelf en (2) ook verder verduidelijkt in het uitvoeringsbesluit.

Volgens het decreet zijn een aantal diensten van de Vlaamse overheid sowieso betrokken, deze worden automatisch gecontacteerd door gebruik te maken van het digitale platform. :

- De strategische adviesraden van het betrokken bestuursniveau;
- Het departement, de betrokken gemeente(n) en de betrokken provincie(s);
- de dienst bevoegd voor milieueffectrapportage (en veiligheidsrapportage) in geval er aanzienlijke effecten op mens en milieu verwacht worden;
- Aangrenzende lidstaten en regio's waar eventueel milieu.

De overige adviesinstanties worden aangeduid via het uitvoeringsbesluit (door de Vlaamse Regering). Dit gebeurt op basis van:

1. De geografische afbakening van het RUP-gebied zelf, en de eigenschappen van dit gebied (zoals de bestemmingen, de huidige functies (en de bevoegdheden), de beschermingen, aanwezige (water)wegen,...)
2. De doelstellingen van het RUP zelf: bv. woongebied, bedrijventerrein,...
3. De mogelijke ruimtelijke reikwijdte van (milieu)effecten als gevolg van het RUP (dit is niet noodzakelijk het RUP-gebied) zelf. Op basis hiervan kunnen bv. ook aangrenzende lidstaten of regio's betrokken worden.

In het uitvoeringsbesluit wordt eveneens aangegeven dat een digitaal platform gebruikt zal worden om de formele documenten van de RUP's (inclusief het RUP zelf uiteraard, de contour en de bestemmingen en voorschriften) en effectbeoordelingen uit te wisselen. Op die manier worden tegelijk alle RUP's (afbakeningen en stedenbouwkundige voorschriften) opgeslagen in een authentieke gegevensbron dat voor iedereen beschikbaar is. Daarenboven zorgt het uitwisselingsplatform eveneens voor een handige toets die uitmaakt welke adviesinstanties voor een RUP geraadpleegd kunnen worden, en de digitale bestanden (zoals de startnota, procesnota, scopingsnota,...) kunnen als unieke URL's door de betrokken overheidsinstanties gebruikt worden om digitaal beschikbaar gesteld te worden (op bv. gemeentelijke websites).

De RUP-adviestoets

Binnen het digitale platform zal een toets operationeel zijn die uitgaande van de opgeladen RUP-contouren, en enkele bijkomende informatie (vraag-antwoord) over het voorziene RUP zelf, de mogelijk betrokken adviesinstanties zal aanduiden (op basis van de criteria zie in het uitvoeringsbesluit zijn geformuleerd).

De initiatiefnemende overheid initieert door middel van de RUP-adviestoets de adviesvraag naar de betrokken adviesinstanties. Dit gebeurt door het digitaal platform via een formele e-mail. Het is aan de adviesinstantie zelf om in te gaan op deze adviesvraag. Geen reactie binnen een specifieke termijn (1ste participatie 60 dagen en plenaire vergadering/schriftelijke adviesvraag 14 dagen) betekent dat er voorbij gegaan wordt aan het advies. De initiatiefnemende overheid kan altijd andere dan de door de RUP-toets geselecteerde adviesinstanties (formeel) betrekken, door een specifieke vraag (brief, e-mail, telefoon,...), en door dit aan te duiden in het digitaal platform. Dit kan gebeuren op verschillende fasen in het planningsproces: voor of na de startnota, de scopingsnota en plenaire vergadering/schriftelijke adviesvraag. Dit betekent dat:

- De 'formele' advies verlenende instanties conform het uitvoeringsbesluit krijgen altijd een adviesvraag via het digitaal platform ten gevolge van het opladen van de RUP-contour en de bijkomende informatie die gevraagd wordt in de RUP-adviestoets;
- De aangeduide adviesinstanties zelf hun prioriteiten/belang kunnen bepalen waar advies over gegeven wordt, en of zij effectief een advies verlenen;
- De initiatiefnemende overheden (provincies, gemeenten) zelf kunnen bepalen in hoeverre zij adviesverlening of andere ondersteuning verwachten van advies verlenende instanties (die overigens niet persé in het uitvoeringsbesluit dienen vermeld te zijn).

Deze digitale RUP-adviestoets wordt voortgebouwd op de recent ontwikkelde RVR-toets (toets om na te gaan of er een ruimtelijk veiligheidsrapport opgemaakt moet worden voor het voorziene RUP, zie ook <http://www.milieuinfo.be/rvr>). Functioneel gelijkt het eveneens op de 'omgevingscheck' binnen het omgevingsvergunningenloket (zie <https://www.omgevingsloket.be/publiek/?omgevingscheck>). De RUP-adviestoets kan altijd worden gebruikt om na te gaan welke adviesinstanties betrokken kunnen zijn. De 'formele' adviesvraag gebeurt via het digitaal platform na het doorlopen van de RUP-adviestoets, het 'aanvinken' van de adviesvraag initieert de formele processtap. Dit dient te gebeuren op de volgende formele momenten:

- Na de publicatie van de startnota;
- Na de consolidatie van de scopingsnota, indien deze verschilt van de startnota (RUP-contour, RUP inhoud) kunnen andere adviesinstanties betrokken zijn. Deze 'nieuwe' adviesinstanties worden dan zeker betrokken in de plenaire vergadering/schriftelijke

adviesvraag;

- Plenaire vergadering of 'schriftelijke' adviesvraag.

Nieuwe instrumenten

1. Keuze voor het behoud van het 'klassieke' RUP met daarnaast bijkomende instrumenten

Een belangrijk probleem met de RUP's waarvoor een plan-MER werd opgesteld, was de moeilijkheid om de voorgestelde (milderende) maatregelen (in brede zin) die in het bijhorende plan-MER (of passende beoordeling, RVR,...) effectief juridisch te kunnen vastleggen. Het RUP als instrument geeft de mogelijkheid om verordenend (wettelijk) bestemmingen te wijzigen en stedenbouwkundige voorschriften hieraan te koppelen. Specifieke maatregelen naar milieu bijvoorbeeld, en die zouden moeten doorwerken naar omgevingsvergunningen die later worden aangevraagd, zijn niet direct 'stedenbouwkundig'. Ook zouden specifieke afspraken moeten kunnen vastgelegd worden in overeenkomsten tussen specifieke partners om bepaalde maatregelen ook effectief te kunnen garanderen.

Om dit te kunnen realiseren zijn globaal genomen er verschillende opties:

1. de bestemmingen en vooral de daaraan gekoppelde stedenbouwkundige voorschriften te verbreden, waardoor het RUP als instrument sterk verbreed naar echte omgevingsplanning, waarin ook milieuaspecten, mobiliteitsaspecten, onroerend erfgoed, natuur,... mee opgenomen worden;
2. het RUP als instrument beperkt te houden tot de gangbare bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften, en hiernaast nieuwe instrumenten te definiëren om de noodzakelijke 'verbreding' te realiseren.

Er is gekozen voor de 2de optie om het RUP bewust 'slank' te houden om een 'scherp' instrument te kunnen blijven hanteren om enkel gewestplanbestemmingen te kunnen wijzigen, en hieraan niet teveel 'balast' te koppelen. Uiteindelijk zit het Vlaamse grondgebied nog altijd met een gebiedsdekkend gewestplan, waarvan nog maar een beperkt gedeelte 'vernieuwd' werd met RUP's.

Daarom zijn twee nieuwe en essentiële instrumenten toegevoegd aan het RUP-instrumentarium:

1. de bestaande stedenbouwkundige verordening wordt als instrument verbreed (zie art. 2.2.5., §2, 1ste lid van de VCRO), waardoor ook niet-stedenbouwkundige voorschriften kunnen geformuleerd worden en ruimtelijk verordenend vastgelegd kunnen worden;
2. het formeel koppelen van specifieke overeenkomsten aan het RUP (zie art. 2.2.5., §2, 2de lid van de VCRO) die kunnen bestaan uit allerlei overeenkomsten tussen diverse partners (overheid en privé) om de uitvoering van specifieke noodzakelijke maatregelen te kunnen garanderen.

De plannende overheid maakt een 'instrumentenafweging' om te bepalen in welk instrument de effectmilderende maatregelen best worden opgenomen. Dit kan in een stedenbouwkundig voorschrift van het RUP zijn of in een ander instrument, zoals een inrichtingsnota, een grondruilplan, een overeenkomst of een stedenbouwkundige verordening. Het is aan de plannende overheid om uit te maken of bepaalde maatregelen best in het RUP zelf worden geregeld, dan wel of zij de effectmilderende maatregelen opneemt in een verordening of in een ander instrument.

Deze nieuwe instrumenten worden hieronder verder uitgelegd.

2. De 'verbrede' stedenbouwkundige verordening in het kader van een RUP

De bestaande stedenbouwkundige verordening zoals gedefinieerd in art. 2.3.1 van de VCRO is gewijzigd in de zin dat deze verordeningen ook voorschriften kunnen bevatten die niet 'stedenbouwkundig' zijn, maar bijvoorbeeld eerder milieu-gerelateerd en die gekoppeld worden aan bv. exploitaties, of die bepaalde cumulatieve immissie-plafonds voor specifieke gebieden kunnen vastleggen. Het is enkel mogelijk om in het kader van een RUP een dergelijk 'verbrede' stedenbouwkundige verordening te kunnen opmaken, en dan specifiek om bepaalde effectmilderende maatregelen die essentieel zijn om aanzienlijke, in het plan-MER voorspelde milieueffecten te kunnen voorkomen.

Deze stedenbouwkundige verordeningen kunnen vastgesteld worden indien bij een instrumentenafweging (zie punt 4) geoordeeld wordt dat dit het juiste instrument is om bepaalde zaken op een rechtszekere manier te bepalen. In sommige gevallen kan het ook een stedenbouwkundig voorschrift zijn dat ingezet wordt maar er is telkens een instrumentenafweging nodig om na te gaan op het einde van een planningsproces welke instrumenten voor wat ingezet worden. Het RUP is een van die instrumenten. Bij de instrumentenafweging wordt nagegaan of het beter is dit of een ander instrument thuishoort, hoe het instrument kan aangepast worden waarbij telkens de doelstelling blijvend moet bewaakt worden. De stedenbouwkundige verordening kan aldus ingezet worden om bv de maatregelen uit de milieueffectbeoordeling die niet of beter niet in een RUP opgenomen worden vast te stellen.

Wat in het RUP (bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften), en wat in een stedenbouwkundige verordening?

Het decreet bepaalt dat een stedenbouwkundige verordening dat opgemaakt wordt in het kader van (of gekoppeld wordt aan) een RUP voorschriften kan bevatten die NIET stedenbouwkundig zijn, en die de uitvoering garanderen van maatregelen of randvoorwaarden die resulteren uit het geïntegreerde planningsproces voor een RUP. Het zullen juist de maatregelen die uit een plan-MER komen, en die NIET vertaald kunnen worden in bestemmingen (en de daaraan gekoppelde stedenbouwkundige voorschriften). Op die manier kunnen met deze verordening, gebieden afgebakend worden waaraan juridisch niet-stedenbouwkundige voorschriften vastgelegd worden. Dus het RUP bestaat uit bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften, een hieraan toegevoegde stedenbouwkundige verordening bestaat uit afgebakende gebieden met daaraan verordende voorschriften inzake leefmilieu, natuur, water, bodem,... Deze gebieden:

- hoeven NIET overeen te komen met de in het RUP afgebakende bestemmingen;
- hoeven niet noodzakelijk binnen de ruimtelijke (geografische) reikwijdte van het RUP-gebied te vallen.

Voorbeeld:

- uitgaande van een passende beoordeling (als onderdeel van een plan-MER) kan bv. een zone afgebakend worden rond een kwetsbaar habitat (beschermd door de habitat-richtlijn) waarin geen grondwaterwinningen zouden mogen uitgevoerd worden, gezien de gevoeligheid van het betreffende habitat. Dit wordt dan opgenomen in de voorschriften, waarmee rekening gehouden moet worden in latere vergunningsverleningen, en waardoor mogelijke negatieve effecten op het betreffende habitat tengevolge van grondwaterstandsaling, wordt vermeden. De bestemming in deze zone kan bv. landbouw blijven, alleen mogen in dit gebied geen grondwaterwinningen gebeuren, bv. ten behoeve van het vee, of in het kader van stallen. Deze zone komt ook geografisch niet overeen met de onderliggende bestemmingen.

Over de mogelijkheden van deze 'verbrede' stedenbouwkundige verordeningen gekoppeld aan een RUP moet nog veel ervaring worden opgedaan. Het voortschrijdend inzicht hierin zal via deze handleiding naar alle betrokkenen kenbaar gemaakt worden.

Procedure voor de stedenbouwkundige verordening

Optimaal wordt deze verordening best als ontwerp-verordening gevoegd bij het ontwerp RUP, en het ontwerp plan-MER ten behoeve van de voorlopige vaststelling. Het lijkt ook zinvol deze ontwerp verordening mee in de plenaire vergadering te bespreken als vertaling van bepaalde effectmilderende of effectvoorkomende maatregelen uit het planMER. Decretaal moet de ontwerp verordening onderworpen worden aan een openbaar onderzoek, hetgeen in dit geval samen gebeurt met het openbaar onderzoek van het voorlopig vastgestelde RUP met het ontwerp planMER. Daarna kan deze verordening definitief worden vastgesteld samen met het RUP en het planMER.

De verordening kan ook opgemaakt worden na het openbaar onderzoek van het voorlopig vastgestelde RUP (met het ontwerp planMER), en kan in dat geval opgemaakt worden op basis van dit openbaar onderzoek. In dat geval doorloopt de ontwerp verordening opnieuw een openbaar onderzoek (enkel voor de verordening), en wordt de termijn voor de definitieve vaststelling van het RUP opgeschort.

3. Overeenkomsten

De mogelijkheid om formele overeenkomsten aan een RUP toe te voegen geeft meer rechtszekerheid voor de uitvoering van specifieke maatregelen, uitvoering van noodzakelijke werken, specifieke voorwaarden in de verdere uitvoering van het plan, beheermaatregelen of flankerende uitvoeringsmaatregelen. Deze overeenkomsten kunnen afgesloten worden tussen verschillende partijen, zowel private als publiekrechtelijke rechtspersonen, en ook in gemengde vorm, bv. tussen een gemeentebestuur en een projectontwikkelaar, of een provinciebestuur met enkele gemeentebesturen,...

Over de mogelijke onderwerpen van deze overeenkomsten wordt in het decreet niet verder ingegaan, om deze zo flexibel en maatgericht mogelijk te kunnen gebruiken. Ook het geografische werkingsveld hoeft niet overeen te komen met het RUP-gebied. Zo kan bijvoorbeeld een specifieke politieverordening (bv. een zone 30 km) aangeduid worden, eventueel gedeeltelijk buiten een provinciaal RUP-gebied, om bepaalde mobiliteits-, gezondheids-, en veiligheidsaspecten die voorgesteld worden in een plan-MER, of een mobiliteitsstudie, te kunnen garanderen. Hierbij kan de provincie formele overeenkomsten afsluiten met de betrokken gemeentebesturen waarbinnen de voorgestelde politieverordening van kracht moet worden (een politieverordening zijn gemeentelijke bevoegdheden).

Een ander voorbeeld over de mogelijkheden van dergelijke formele overeenkomsten kan gericht zijn op de garantie dat specifieke activiteiten effectief uitgevoerd worden, zij het door overheidsinstanties, zij het door private instanties of in gemengde vorm.

4. Bestaande instrumenten en instrumentenafweging

In het decreet worden verschillende bestaande instrumenten aangehaald die eveneens ingezet kunnen worden om de maatregelen en voorwaarden uit bv. effectbeoordelingen (Zie art. 2.2.5 VCRO, §1 die de inhoud van het RUP bepaalt). Specifiek gaat het hier over:

- een grondruilplan (art. 2.1.65 decreet landinrichting), waarbij een herkaveling uit kracht van wet wordt gerealiseerd samen met het RUP, en waarbij omwisseling van eigenaars- en gebruikerschap wordt geformaliseerd voor een specifiek gebied. Bij dit instrument worden de gebiedsbestemmingen en de betrokken eigenaars en gebruikers gelijktijdig omgewisseld. Het decreet betreffende de landinrichting voorziet dat die herverkaveling geïntegreerd wordt in de procedure voor opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan (art 2.1.65 van het decreet betreffende de landinrichting). Hierbij worden dan formeel een landcommissie voor een herkaveling met planologische ruil betrokken. Deze mogelijkheid is nog niet toegepast in het kader van een RUP, en ervaring is dus nog niet aanwezig. Niettemin biedt het instrument veelmogelijkheden om specifieke afspraken tussen eigenaars te kunnen maken om specifiek grondgebruik te kunnen optimaliseren en vastleggen, en de mogelijke effecten die anders zouden optreden, te voorkomen of te minimaliseren.
- een inrichtingsnota (art. 4.2.1 decreet landinrichting): een inrichtingsnota is eveneens gedefinieerd in het decreet betreffende de landinrichting, waarin de mogelijkheid is geboden om een dergelijke nota op te maken buiten het landinrichtingsinstrument, en bv. in het kader van een RUP. Hierbij wordt dan wel de gehele instrumentenkoffer die het decreet landinrichting heeft te bieden inzake de verdere inrichting en het beheer van de open ruimte, te kunnen koppelen aan een RUP. Deze inrichtingsnota wordt samen met de voorlopige vaststelling van het RUP gevoegd, en dient te worden opgemaakt in overleg met de Vlaamse Landmaatschappij VLM. Het toevoegen van het inrichtingsnota aan het RUP, in uitvoering van voorgestelde effectmilderende maatregelen, kan het draagvlak van het voorgenomen RUP verhogen en duidelijkheid scheppen in verband met de timing, en de inzet en de middelen.

De plannende overheid maakt een 'instrumentenafweging' om te bepalen in welk instrument de te realiseren effectmilderende maatregelen best worden opgenomen. Dit kan in een stedenbouwkundig voorschrift van het RUP zijn of in een ander instrument, zoals een inrichtingsnota, een grondruilplan, een overeenkomst of een stedenbouwkundige verordening. Het is aan de plannende overheid om uit te maken of bepaalde maatregelen best in het RUP zelf worden geregeld, dan wel of zij de effectmilderende maatregelen opneemt in een verordening of in een ander instrument.

Regelgeving

Documenten

- Het decreet kan u [hier](#) vinden.
- De Memorie van Toelichting bij het decreet, kan u [hier downloaden](#).
- [Uitvoeringsbesluit](#) zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 februari 2017 (lees ook de [nota aan de leden van de Vlaamse Regering](#))

Overgangsmaatregelen

Planningsprocessen waarvan **de kennisgeving** voor het opstellen van een plan-MER is volledig verklaard **uiterlijk op 30 april 2017** blijven onderworpen aan de oude regeling. Dit geldt ook voor planningsprocessen waarvan het verzoek tot raadpleging in het kader van de screening voor de milieueffectrapportage **uiterlijk op 30 april 2017** werd bezorgd aan de adviesinstanties. Daarnaast geldt als voorwaarde dat de **plenaire vergadering uiterlijk op 31 december 2018 wordt gehouden**.

Dit betekent dat de voor 30 april 2017 opgestarte RUP's in principe verder werken in de 'oude procedure'. In dat geval is het heel belangrijk dat de plenaire vergadering ervan gehouden wordt voor 31 december 2018, anders vervalt het opgemaakte RUP en moet volledig opnieuw begonnen worden, uiteraard in de gangbare procedure na 1 mei 2017. Indien dit op één of andere redenen niet haalbaar blijkt, dan is het opportuun het RUP te herbeginnen na 1 mei 2017.

De bevoegde overheid kan beslissen om voor elke opgestart RUP de procedure opnieuw te starten met een startnota. Dan valt het proces uiteraard onder de nieuwe procedure.

Voor het verzoek van raadpleging in het kader van de plan-m.e.r.-screening geldt de initiële datum voor dat specifieke RUP.

Waarom eventueel toch herstarten in de nieuwe procedure?

Voor RUP's die reeds opgestart zijn en waarvoor een plan-MER dient opgemaakt te worden, zou men kunnen overwegen om het proces te herstarten in de nieuwe procedure na 1 mei 2017, in het geval dat het ontwerp plan-MER niet al te ver gevorderd is. Immers, voor bepaalde voorgestelde maatregelen uit het plan-MER zouden de nieuwe instrumenten die naast het RUP kunnen gebruikt worden om deze rechtszeker te kunnen vastleggen, waardoor het RUP uiteindelijk robuuster wordt. Het is uiteraard aan het initiatiefnemende bestuur om dit te overwegen.

Gebruik van het digitale platform

Het gebruik van het digitale platform voor de uitwisseling van documenten en de communicatie met adviesinstanties is pas verplicht **van af 1 juni 2018**.

Dit betekent dat het opladen van de startnota (en de procesnota), de afbakening van het voorgenomen RUP, de scopingnota,... in het digitale platform nu nog niet MOET (artikel 4 van het uitvoeringsingsbesluit).

De communicatie met de adviesinstanties gebeurt tot 1 juni 2018 per beveiligde zending.

Situering

Waarom een nieuw decreet?

Op 1 juli 2016 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet waardoor de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces van een ruimtelijk uitvoeringsplan geïntegreerd worden.

De integratie van de plan-milieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces van het ruimtelijke uitvoeringsplan heeft als **doelstelling** om bij te dragen tot:

- een betere onderbouwing van het plan;
- een betere afstemming van het onderzoek van deze effectbeoordelingen en het vermijden van onnodige rapportages of informatie;
- een betere doorwerking van de maatregelen die voorgesteld worden in deze effectbeoordelingen;
- een groter draagvlak door een efficiënte en maatgerichte participatie in het planningsproces;

Uiteindelijk zal dit moeten leiden tot **juridisch robuustere RUP's, en minder beroepsprocedures** achteraf.

Uitgangsprincipes

- **Eén proces (en regelgeving)** voor het tot stand komen van het **ruimtelijk plan en alle noodzakelijke effectbeoordelingen**
- **Een continue kwaliteitsbeoordeling** van alle noodzakelijke effectbeoordelingen op verschillende fasen van het proces
- **Een afstemming van de noodzakelijke effectbeoordelingen**
- **De integratie van de screening in de scoping**, waarbij voor elk plan altijd wordt nagegaan welke aspecten (milieu, passende beoordeling, watertoets, ...) in het proces moeten meegenomen worden
- **Nadruk op het participatief proces** (bevolking, adviesinstanties, andere actoren) met informele participatie op maat van het proces en met **2 formele raadplegingen**: één bij het begin (de scoping) en één voorafgaand aan de goedkeuring van het plan
- Een **iteratief proces**, waarbij de processen van participatie, van planning/ontwerp en van de effectbeoordelingen elkaar wezenlijk beïnvloeden

- Naast een optimale procesintegratie moet de nieuwe regelgeving de mogelijkheid bieden aan de bevoegde overheid om aan een onregelmatigheid, bijvoorbeeld i.v.m. het openbaar onderzoek of de in te winnen adviezen, nog tijdens de procedure te verhelpen. De nieuwe regelgeving moet bijgevolg voorzien in de **mogelijkheid van een bestuurlijke lus**.

Welke veranderingen betekenen de nieuwe geïntegreerde RUP-procedure in grote lijnen t.o.v. de tot 1 mei 2017 gangbare procedure?

- een RUP met of zonder plan-MER volgt eenzelfde procedure!
- de procedure voor de opmaak van de plan-m.e.r.-screening en eventueel het plan-MER is volledig geïntegreerd in de RUP-procedure. De plan-m.e.r.-procedure procedure beschreven in het DABM is niet meer van toepassing. Er wordt nog wel verwezen naar het DABM (titel IV, hoofdstuk IV) voor inhoudelijke bepalingen van het plan-MER (en de VR). Dus ook de andere mogelijke effectbeoordelingen (zoals de ruimtelijke veiligheidsrapportage, de passende beoordeling, de watertoets,... worden geïntegreerd in de RUP-procedure.
- Elk RUP (gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk, en met of zonder plan-MER) start formeel met een startnota direct gevolgd door een publieke participatie en adviesvraag. De nadruk van de nieuwe RUP-procedure ligt op het optimaliseren van het draagvlak voor het voorgenomen RUP.
- Het RUP en indien nodig het plan-MER (en RVR,...) worden SAMEN opgemaakt en op het einde van het proces samen afgesloten (goedgekeurd en vastgesteld). Het plan-MER blijft ook in ontwerpfase in het openbaar onderzoek, en het publiek kan hierop mee inspreken.
- Indien een plan-MER moet opgemaakt worden, verandert de rol van de dienst Mer van controlerend naar eerder participerend in het geïntegreerde planningsproces. Er wordt geen beslissing meer genomen over de goedkeuring van het plan-MER, maar wel een continue kwaliteitsborging.

Stappenplan opmaak RUP

In deze handleiding wordt het proces opgedeeld in verschillende stappen die moeten worden doorlopen bij de opmaak van een RUP. Het proces wordt in stappen opgedeeld en besproken, maar ze vormen in feite één organisch geheel. De verschillende stappen vloeien in elkaar over en kunnen (ten dele) naast elkaar staan.

Overzicht van de te nemen stappen

Stap 1: Voorbereidende fase

Stap 2: Opmaak startnota en procesnota

Stap 3: Organisatie raadpleging publiek en adviesvraag

Stap 4: Opmaak scopingnota

Stap 5: Opmaak (voor)ontwerp-RUP en effectbeoordelingen

Stap 6: Organisatie van openbaar onderzoek

Stap 7: Definitieve vaststelling van RUP en finale kwaliteitsbeoordeling

Schema procesverloop

proces integratieplan-mer-RUP.jpg

Op te maken documenten

In de "**oude**" procedure onderscheiden we volgende documenten:

- het RUP met de toelichtingsnota met o.a. een grafisch plan en stedenbouwkundige voorschriften (cf. VCRO art. 2.2.2.§1)
- de plan-m.e.r.-screeningsnota of plan-MER (eventueel met passende beoordeling) met de weergave van de (potentiële) effecten van het RUP
- indien van toepassing, rapporten met andere effectbeoordelingen (Mobiliteitseffectenrapport MOBER, Ruimtelijk Veiligheidsrapport RVR, ...)

In de nieuwe procedure (vanaf 1 mei 2017) worden enkele documenten toegevoegd of gedeeltelijk vervangen:

- de startnota
- de procesnota
- de scopingnota

Hoewel deze nota's procedureel nieuw zijn, hoeft dit geen grote bijkomende werklust te betekenen. Zowel de startnota als de scopingnota kunnen namelijk de aanzet vormen van de latere toelichtingsnota. Enkel de procesnota is een nieuw document.

Vergelijkende tabel

De nieuwe documenten worden in het stappenplan in detail beschreven. Onderstaande tabel geeft een **beknopt overzicht van de documenten volgens de "oude" en de "nieuwe" RUP-procedure voor wat betreft het RUP en de milieueffectrapportage**. Let

wel, deze tabel is niet **bedoeld** om een overzicht te geven van de procedure, maar **om het verschil en de overeenkomsten te verduidelijken voor beide procedures.**

Voor een RUP zonder plan-MER		Voor een RUP met plan-MER	
"Oude" procedure	"Nieuwe" procedure	"Oude" procedure	"Nieuwe" procedure
• /	• Procesnota	• /	• Procesnota
• plan-m.e.r.-screeningsnota	• Startnota (met onderdeel plan-m.e.r.-screening)	• Kennisgeving	• Startnota
• Geen terinzagelegging publiek	• Publieke raadpleging en Participatiemoment	• Terinzagelegging publiek	• Publieke raadpleging en Participatiemoment
• Adviesvraag instanties	• Adviesvraag instanties	• Adviesvraag instanties	• Adviesvraag instanties
• Screeningsbeslissing dienst Mer	• Scopingnota (met onderdeel beslissing dienst Mer)	• Richtlijnenvergadering (= facultatieve vergadering met relevante adviesinstanties, plannende overheid en dienst Mer i.f.v. inhoud richtlijnen)	• Facultatieve vergadering met relevante adviesinstanties en planteam i.f.v. inhoud scopingnota
• Eén of meerdere plenaire vergaderingen RUP	• Geen, één of meerdere plenaire vergaderingen (PV), indien geen PV: schriftelijke adviesronde	• Richtlijnen	• Scopingnota
• Voorontwerp RUP	• Scopingnota/voorontwerp RUP	• Ontwerptekstbespreking (= facultatieve vergadering met relevante adviesinstanties, plannende overheid en dienst Mer i.f.v. inhoud plan-MER)	• Facultatieve vergadering met relevante adviesinstanties en planteam i.f.v. inhoud plan-MER
• Ontwerp RUP	• Ontwerp RUP	• Plan-MER	• plan-MER (blijft apart document)
• RUP, plan-m.e.r.-screeningsnota + beslissing dienst Mer, eventuele andere effectenrapporten	• RUP (met onderdeel plan-m.e.r.-screening) + scopingnota + eventuele effectenrapporten	• Eén of meerdere plenaire vergaderingen RUP	• Geen, één of meerdere plenaire vergaderingen (PV). Indien geen PV: schriftelijke adviesronde
		• Voorontwerp RUP	• Scopingnota/voorontwerp RUP
		• Ontwerp RUP	• Ontwerp RUP met (apart) plan-MER en eventuele andere effectenrapporten
		• RUP, goedgekeurd plan-MER, eventuele andere effectenrapporten. De conclusies van de onderbouwende effectbeoordelingen zijn verwerkt in het RUP	• RUP met (apart) plan-MER en eventuele andere effectenrapporten. De conclusies van de onderbouwende effectbeoordelingen zijn verwerkt in het RUP.

Stap 1: Voorbereidende fase

1. Doel

De voorbereidende fase omvat alle acties die gebeuren voorafgaand aan de opmaak van de startnota en de procesnota, de eerste formele stap van het geïntegreerde RUP-proces. Gezien het ontwerp van RUP opgemaakt wordt door een planteam (art. 2.2.3 VCRO) is het samenstellen ervan de eerste stap die moet gebeuren. Volgens het decreet neemt afhankelijk van welk bestuur het RUP opmaakt, respectievelijk de Vlaamse Regering, de deputatie of het college van burgemeester en schepenen de nodige maatregelen voor de (initiële) samenstelling van het planteam. Zij doen dit in het kader van een beleidsinitiatief, in principe in uitvoering van het ruimtelijk structuurplan (Ruimtelijke structuurplan Vlaanderen, provinciaal structuurplan of gemeentelijk structuurplan).

Daarnaast kan in de voorbereidende fase, in hoofde van de initiële leden van het planteam, al gewerkt worden aan de voorbereiding van de

startnota. Er kan bijvoorbeeld al contact opgenomen worden met de dienst Mer, of andere (gewestelijke) adviesinstanties om te bekijken of er specifieke knelpunten of aandachtspunten zijn m.b.t. het voorgenomen RUP. Het is wel NIET de bedoeling om in de startnota een volledig ontwerp RUP voor te leggen. Dat zou het draagvlak van het RUP uiteraard hypothekeren. Wel kunnen de contouren aangehaald worden en opties uitgewerkt die later dan afgetast worden. Ook specifieke knelpunten kunnen concreet geformuleerd worden met de vraag aan bv. de bevolking om voorstellen van oplossingen te formuleren.

2. Het planteam: hefboom voor het geïntegreerde planningsproces voor het RUP en de (noodzakelijke) effectbeoordelingen

2.1. Samenstelling van het planteam

In de memorie van toelichting is over de samenstelling van het planteam een specifiek hoofdstuk voorzien: MVT, hoofdstuk 5.4.2).

De Vlaamse regering, de deputatie of het college van burgemeester en schepenen nemen de nodige maatregelen voor de samenstelling van het planteam en het voeren van het geïntegreerde planningsproces. De samenstelling van het planteam is de eerste voor de hand liggende stap aangezien **dit team de rol heeft om het RUP op te maken en het proces te coördineren**.

Het decreet bepaalt dat het planteam kan bestaan uit verschillende personen die werken in een samenwerkingsverband, waaronder minstens eenn ruimtelijk planner (art. 2.2.3 VCRO). Strikt genomen kan het planteam dus uit één persoon bestaan, de erkende ruimtelijke planner. Allicht zal in veel gevallen het planteam uit meerdere personen bestaan. Dit kan variëren volgens de plandoelstelling zelf, de complexiteit van het voorgenomen RUP, en de vereiste expertise die nodig is om het RUP en noodzakelijke effectbeoordelingen uit te werken. Voor de aanleg van een gemeentelijk bedrijventerrein kan bv. de ambtenaar bevoegd voor economie betrokken worden, voor de aanleg van bijkomend woongebied wellicht de woondienst. Ook om te bewaken dat de onderbouwende effectbeoordelingen correct verlopen, is het zeker nuttig dat deze expertise aanwezig is binnen het planteam.

Zoals aangehaald in de memorie van toelichting (hfst. 5.4.2) **is het planteam in essentie een ambtelijke groep**. Dit heeft uiteraard te maken met het feit dat de opmaak van een RUP enkel kan gebeuren door een initiatiefnemende **overheid**, en niet door bv. een projectontwikkelaar. Een **ambtelijk** planteam garandeert ook de 'onafhankelijke' en 'neutrale' uitwerking van het voorziene RUP, de ambtenaren worden verondersteld het algemene belang en de noden van de betrokken bevolking op neutrale wijze te garanderen. Niettemin worden heel veel RUP's 'geïnitieerd' door privéinitiatieven of vragen uit de privé. Dit is op zich natuurlijk geen enkel probleem, indien het voorzien RUP 'past' in het ruimtelijk beleid (het ruimtelijk structuurplan) en de prioriteiten. Het 'ambtelijk' planteam gaat hier deontologisch correct mee om.

Expertise toegevoegd aan het planteam (en er al dan niet formeel deel kunnen uitmaken) kan die bestaan uit:

- externe, niet bij de bevoegde overheid aanwezige expertise inzake ruimtelijke planning, effectbeoordelingen, ...;
- interne expertise uit andere gewestelijke beleidsvelden binnen bv. een gemeentelijke administratie (zoals hierboven reeds aangegeven is);
- eventueel afgevaardigden van gewestelijke overheidsinstanties (ANB, VMM...), omdat bepaalde gebieden in het voorzien plangebied een belangrijke bevoegdheid zijn voor deze instanties, zoals bv; habitatgebieden (SBZ), functioneel belangrijke gewestwegen, essentiële overstromingsgebieden,... en de voorziene plandoelstellingen hiermee grondig interfereren. Dit zal weinig gebeuren maar is in een aantal gevallen wel opportuun. Het is echter niet de bedoeling, noch haalbaar, om Vlaamse adviesinstanties **structureel** in het lokaal planteam te betrekken. Een verkennend vooroverleg is aan te bevelen, om de gewenste intensiteit van betrokkenheid in het proces in te schatten. Zo is voor een gemeentelijk RUP het ook aangewezen proactief af te tasten bij het Departement Omgeving en de provincie of er belangrijke aandachtspunten zijn in functie van beleidsafstemming (in het licht van een mogelijke schorsing), of dat het RUP voor hen in functie van de realisatie van beleidsdoelstellingen prioritair en kansrijk is om actiever rond samen te werken.

Indien een (gewestelijke) adviesinstanties zelf vraagt om opgenomen te worden in het planteam, bekijkt de bevoegde politieke overheid dit, haar gemotiveerd standpunt hierover wordt opgenomen in de procesnota. Wanneer de bevoegde overheid een instantie uitnodigt om deel te nemen aan het planteam is deze instantie niet verplicht om hierop in te gaan. De instantie die niet wenst in te gaan op de uitnodiging om deel te nemen aan het planteam motiveert dit, de motivering wordt opgenomen in de procesnota. Dit belet niet dat die instantie op een andere manier betrokken wordt in het planproces.

Ook naburige gemeentebesturen kunnen betrokken worden in of bij het planteam, wanneer het voorziene RUP belangrijk impact of effecten zou hebben op het grondgebied van de omliggende gemeenten.

Niet-ambtelijke actoren in het planteam?

Ook hoeft de samenstelling van het planteam (het 'lidmaatschap') niet zo strikt gedefinieerd worden. Externe experts of hele specifieke actoren zoals bv een wijkcomité zullen in principe niet formeel deel uitmaken van het planteam, maar er kan ook een nauwe samenwerking hiermee worden voorzien. Het planteam kan een bevoorrechte relatie uitbouwen met bepaalde 'actoren'. Dit zijn personen (hoofdelijk, rechtspersonen of minder formele groeperingen zoals wijkcomités, lokale actiegroepen,...) die sterk moeten betrokken worden bij de opmaak van het RUP omdat ze een sterk belang hebben binnen de planperimeter of cruciaal zijn voor de realisatie op het terrein. Het is wel belangrijk de voorziene samenstelling van het planteam en de toegevoegde actoren te omschrijven in de procesnota, en aan te duiden welke bijkomende experts, 'bevoorrechte' actoren,... betrokken worden en waarom.

Plan-MER of VR vereist?

Indien een **plan-MER vereist** is, dan zal de **dienst Mer deel uitmaken van het planteam**. Als er geen plan-MER vereist is, maakt de dienst Mer geen deel uit van het planteam. Uiteraard kan de dienst Mer steeds telefonisch of via mail gecontacteerd worden met concrete vragen.

Indien een **RVR vereist** is, dan zal de **dienst VR** deel uitmaken van het planteam.

De samenstelling van het planteam mag ook veranderen gedurende het planningsproces. Na het verwerken van de resultaten van de eerste raadpleging bijvoorbeeld kan het planteam aangepast worden. Eventueel kunnen vertegenwoordigers van instanties (tijdelijk) toegevoegd worden aan het planteam of zijn andere niet meer noodzakelijk voor het verdere planningsproces.

Afhankelijk van de agenda van het planteamoverleg kan het zijn dat niet alle planteamleden op het overleg vereist zijn of kan het zijn dat er externen worden uitgenodigd op het planteam.

Erkende ruimtelijke planner, MER-coördinator en MER-deskundigen

De erkende ruimtelijke planner zit dus altijd formeel in het planteam, indien een plan-MER moet opgemaakt worden, zal ook een afgevaardigde van de dienst Mer lid zijn. Een aantal lokale overheden (dikwijls grotere steden, provincies) hebben binnen hun administratie een erkende ruimtelijke planner, die dan uiteraard zal zetelen in het planteam voor een RUP. Ook wanneer de erkende ruimtelijke planner bv. extern geconsulteerd wordt door een lokale overheid (die er zelf geen heeft), zetelt deze externe (privé) ruimtelijke planner in het planteam. In dat geval zorgt het lokale bestuur best dat er eveneens een ambtelijke afvaardiging in het planteam zetelt (zoals bv. de stedenbouwkundige ambtenaar), die dan best ook de (ambtelijke) coördinatie binnen het planteam op zich neemt.

Indien er aanzienlijke effecten op mens en milieu verwacht worden, en er aldus een volwaardig plan-MER moet opgemaakt worden, moet er een erkende MER-coördinator worden aangesteld. In nagenoeg alle gevallen is dat ook een private persoon (meestal onder de koepel van een adviesbureau, maar dat hoeft niet). Of deze erkende MER-coördinator ook effectief deel uitmaakt van het planteam, naast een afgevaardigde van de dienst Mer, is een beslissing van het bevoegde bestuur. Erkende MER-deskundigen (externen) die in principe penhouder zijn van onderdelen van het ontwerp plan-MER, worden best nauw betrokken met het planteam, maar hoeven er geen deel van uit te maken, zij hebben in principe geen coördinerende, afstemmende, communicatieve, en al zeker geen ambtelijke rol.

2.2. Beslissingen in het planteam

Het spreekt vanzelf dat in een planteam gedurende het planningsproces 'beslissingen' worden genomen, zoals bv.:

- gaan we de contour van het voorzien RUP aanpassen ?
- als we dit nu verdere ontwikkelen in het voorzien RUP, gaan er dan bijkomende mobiliteits- en/of milieueffecten optreden?
- Is de aanpassing van het voorziene RUP, na voortschrijdend inzicht, niet dusdanig dat we best een nieuw participatiemoment voorzien?
- Gaan we een plenaire vergadering organiseren of kiezen we voor een 'schriftelijke' adviesronde (zonder overlegvergadering)?
- Etc.

Beslissingen over dit soort vragen hebben een hoog formeel karakter en vragen een duidelijke definiëring van het planteam, alleszins van de leden die hierover een stemrecht hebben. Dit pleit voor een ambtelijk planteam dat weliswaar beroep kan doen op externe experts of stakeholders, maar voor beslissingen zich beroept op de 'kerngroep' van het planteam. Voor complexe RUP's is het belangrijk deze groep duidelijk te definiëren en dit ook in de procesnota te verduidelijken. Indien het planteam niet tot beslissingen kan komen, kan dit gevraagd worden aan de bevoegde overheid (Vlaamse Regering, Deputatie of CBS)

Na het verwerken van de resultaten van de eerste raadpleging kan het planteam aangepast worden. Eventueel kunnen vertegenwoordigers van instanties (tijdelijk) toegevoegd worden aan het planteam of zijn andere niet meer noodzakelijk voor het verdere planningsproces.

2.3. Rol van het planteam

De rol van het planteam kan niet exhaustief worden uitgeschreven. Het planteam moet **de procedure correct laten verlopen**, met alle specifieke vereisten. Dit omvat onder meer:

- Uiteenzetten van de planningsopties
- Opmaken van de noodzakelijke documenten
- Organiseren van het openbaar onderzoek en participatiemoment
- Opmaken van verslagen en verwerken van opmerkingen en bezwaren
- Opmaak van het bestek en gunning van de onderzoeken
- Voeren van de onderhandelingen

Het planteam kan **vrij kiezen in welke mate het informeel interbestuurlijk overleg** wil plegen. Het planteam kan verschillende vormen van overleg voeren:

- intern overleg voor het bepalen van de planningsopties, de bestemmingen op perceelniveau, de inrichtingsmodaliteiten, ...(*planteam overleg*)
- bilateraal overleg met specifieke actoren, op basis van knelpunten en vragen (*knelpuntenoverleg*);
- multilateraal overleg, met verschillende actoren samen (*startvergadering, participatiemoment, ...*)
- vrij te bepalen overleg (thematisch, ...)

Het **gevoerde en/of het geplande overleg**, het onderwerp en de resultaten van het overleg, worden vermeld in de **procesnota** (zie: [opmaak procesnota](#)).

In deze fase van het proces (t.t.z. voor de opmaak van de startnota), kan men uiteraard ook al het publiek betrekken. Sowieso moet na de opmaak van de startnota voldaan worden aan de vereisten van participatie (zie [Stap 3 Organisatie van raadpleging publiek en adviesvraag \(1ste participatiemoment\)](#))

3. Eindresultaat

- Nadat het planteam is samengesteld, kan men overgaan tot de [opmaak van de startnota en de procesnota](#).
- Wanneer initiatiefnemers de opmaak van het RUP of de opmaak van de effectbeoordelingen uitbesteden aan een private partner, maakt het planteam een bestek op om vervolgens een studie bureau aan te stellen voor de opmaak van het RUP en/of de vereiste effectbeoordelingen.

Stap 2: Opmaak startnota en procesnota

1. Doel

Het doel is om de documenten (startnota, procesnota) op te maken die de eerste planopties aangeven en deze opties onderbouwen en motiveren. De documenten vormen de basis voor de eerste raadpleging van publiek en adviesvraag.

2. Overzicht acties

2.1. Opmaak startnota

2.1.1. Wat?

VCRO art. 2.2.4. §2

De startnota bevat:

1. een beschrijving en verduidelijking van de doelstellingen van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan;
2. een afbakening van het gebied of de gebieden waarop het plan betrekking heeft;
3. een beknopte beschrijving van de alternatieven voor het ontwerpplan of voor onderdelen ervan, die de initiatiefnemer heeft overwogen, en een beknopte beschrijving van de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven;
4. een beschrijving van de reikwijdte en het detailleringsniveau van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan en daaraan gekoppeld de reikwijdte en het detailleringsniveau van de te voeren effectonderzoeken zoals in die fase gekend;
5. de relatie met het ruimtelijk structuurplan en, in voorkomend geval, met andere relevante beleidsplannen;
6. de beschrijving van de te onderzoeken effecten en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordelingen, met inbegrip van de methodologie, zoals bepaald door de wetgeving van de op te maken effectbeoordelingen en van andere onderzoeken die nodig zijn voor het plan. In voorkomend geval bevat de startnota ook een weergave van de gedane analyse, vermeld in artikel 4.2.6, § 1, 5°, en artikel 4.4.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, met inbegrip van de redenen waarom geen planmilieueffectrapport, respectievelijk ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt;
7. in voorkomend geval, relevante gegevens uit vorige effectbeoordelingen of uit de goedgekeurde rapporten die daaruit zijn voortgekomen;
8. in voorkomend geval, de impact of het effect dat het geïntegreerde planningsproces kan hebben op mens of milieu in een ander gewest of land of op de gebieden die onder de federale bevoegdheid vallen;
9. een overzicht van instrumenten die samen met het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan ingezet kunnen worden, als die al bekend zijn in deze fase.

De **startnota** wordt opgemaakt door het planteam. Het planteam kan zich laten ondersteunen door bijvoorbeeld een studie bureau of een erkend MER-deskundige. Het decreet beschrijft welke onderdelen de startnota moet bevatten (art. 2.2.4., §2): context, doelstelling, reikwijdte, detailleringsgraad en voorzien planonderdelen van het voorgenomen plan. M.a.w.:

- de geografische afbakening
- de beoogde plandoelstelling (een herbestemming naar bedrijventerrein, woongebied, ...)
- de juridische context (geldende plannen van aanleg of RUP's)
- de reikwijdte (tot waar strekt het RUP zich uit, wat zijn de gekozen (logische) voorgestelde grenzen van de perimeter)
- de detailleringsgraad of de doorwerking op het terrein:
 - *Wordt de bestemming op het niveau van het kadastraal perceel bepaald?* (dit is het geval voor 95% van de gangbare RUP's)
 - *Betreft het een overkoepelend RUP met enkele aanvullende stedenbouwkundige bepalingen of voorschriften voor een ruimere zone?* (vb. PRUP Solitaire vakantiewoningen)
 - *Is het een overdruk-RUP?* (vb. Garbarietenplan Zonnebeke)

Het is de bedoeling **om op basis van de eerste planopties in dit document met de bevoking tijdens het participatiemoment reeds in discussie te gaan**.

2.1.2. Hoe?

In de startnota moet nagaan worden of het plan aanleiding kan geven tot aanzienlijke milieueffecten. Is dat het geval, dan is het opstellen van een plan-MER noodzakelijk en moet een erkende MER-deskundige als coördinator worden aangesteld. De startnota zal in dat geval een beschrijving van de te onderzoeken effecten en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordelingen (methodologie) omvatten. De dienst Mer zal in dit geval lid worden van het planteam in functie van het op te maken plan-MER.

Voor de meeste gemeentelijke RUP's blijkt echter vandaag, na een screening van de mogelijke milieueffecten, dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is. Voor een RUP waarvoor op basis van de oude procedure geen plan-MER gemaakt moet worden, zal ook in de nieuwe procedure geen plan-MER gemaakt moeten worden. De nieuwe regelgeving wijzigt immers niets aan de wijze waarop de aanzienlijkheid van effecten beoordeeld wordt.

Concreet zal in de startnota, naast de vereiste elementen zoals de beschrijving van de doelstelling, afbakening van het gebied en dergelijke, gemotiveerd worden dat het plan geen aanzienlijke milieueffecten kan veroorzaken. Dit is te vergelijken met de 'plan-m.e.r.-screeningsnota' of het verzoek tot raadpleging' zoals gebruikelijk was in de periode vóór 01/05/2017.

In de startnota moet eveneens nagegaan worden of het plan een invloed heeft op de risico's en mogelijke gevolgen van een zwaar ongeval in een Seveso-inrichting, enerzijds omwille van de ligging van het plangebied, anderzijds omwille van de geplande ontwikkelingen zelf. Dit wordt nagegaan met behulp van de RVR-toets, een internettoepassing ontwikkeld door de dienst VR. Indien uit de RVR-toets

blijkt dat het plan geen invloed heeft op de risico's of de gevolgen van een zwaar ongeval, dan moet geen ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) opgemaakt worden. De beslissing uit de RVR-toets kan onmiddellijk toegevoegd worden aan de startnota. Indien uit de RVR-toets blijkt dat het plan mogelijks een invloed heeft op de risico's of de gevolgen van een zwaar ongeval, dan dient het plan voorgelegd te worden aan de dienst VR die beslist of er voor het plan al dan niet een ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) dient opgemaakt te worden. De dienst VR zal in dit geval lid worden van het planteam in functie van het op te maken RVR. De RVR-toets kan geraadpleegd worden via <https://www.milieuinfo.be/rvr>.

Om de werklust te beperken en dubbel werk te vermijden kan men **de eerste informatie (van de startnota) verwerken in een sjabloon dat later aangevuld en opgeladen kan worden tot de 'echte' toelichtingsnota**. Het kan dus nuttig zijn om bij de opmaak van de startnota rekening te houden met de structuur en indeling van het uiteindelijke RUP. Op deze wijze kan de startnota, met een beperkt aantal aanvullingen, doorgroeien naar een scopingnota en uiteindelijk naar het (voor)ontwerp RUP.

De bovengenoemde aanvullingen moeten minstens een bevestiging van de dienst Mer en dienst VR omvatten dat de opmaak van een plan-MER respectievelijk RVR niet vereist is.

In de 'oude' RUP-procedure, werden de plan-m.e.r.-screeningsnota's frequent verder uitgewerkt dan strikt genomen vereist was. Ze bevatten vaak niet enkel de inschatting van de milieueffecten van de voorgenomen planopties, maar ook de planningscontext, grafisch plan, etc. De plan-m.e.r.-screeningnota's hebben zich organisch op die manier ontwikkeld omdat ze de eerste stap waren in het RUP-proces en dus de eerste bron van informatie voor adviesinstanties en betrokkenen. **In feite kan geoordeeld worden dat de startnota gelijkaardig zal zijn aan de vroegere plan-m.e.r.-screeningnota's, met die verstande dat de startnota ook in de verdere procedure kan 'hergebruikt' worden en niet langer als een eenmalige procedurele stap fungeert. De beoordeling van (de aanzienlijkheid van) de milieueffecten zal slechts één van de hoofdstukken vormen in de latere scopingnota/toelichtingsnota ter onderbouwing van het plan i.p.v. een doel op zich te vormen.**

Voor meer ingewikkelde plannen waarbij een plan-MER, RVR, MOBER, etc. moet opgesteld worden:

- Omdat er nog meer vrijheidsgraden zijn op gebied van o.a. alternatieven, te onderzoeken effecten, ... kan de startnota de structuur van het uiteindelijke RUP nog niet omvatten.
- De startnota bevat een aanzet van de verwachte effecten en welke effectonderzoeken noodzakelijk geacht zijn. De startnota bevat echter nog geen uitgewerkte beschrijving en beoordeling van de effecten **maar wel een beschrijving van de wijze waarop de effecten** onderzocht en beoordeeld zullen worden. Dit komt overeen met de tot nu toe opgemaakte **kennisgeving**.
- De beschrijving van de methodologie in de startnota zal uiteraard geen onderdeel meer vormen van het uiteindelijke RUP, maar is de basis (samen met de scopingnota) voor de opmaak van het plan-MER en/of andere effectbeoordelingen. De conclusies die voortvloeien uit dat plan-MER en/of andere effectbeoordelingen worden wel opgenomen in het RUP.

Gezien de integratie met effectbeoordelingen, moet de **startnota ook ingaan op de eventuele alternatieven**. Zijn er nog andere locaties of inrichtingen van het plangebied die (nog) minder milieueffecten kunnen teweeg brengen? Dit is in de eerste plaats van belang voor plannen waarvoor een plan-MER noodzakelijk is omdat door het onderzoeken van alternatieven mogelijk aanzienlijke effecten vermeden kunnen worden.

- **Locatiealternatieven** zijn meestal enkel mogelijk bij nieuw geplande activiteiten. Zal bijvoorbeeld een nieuw bedrijventerrein op een andere locatie minder hinder met zich meebrengen?
- **Inrichtingsalternatieven** kunnen geformuleerd worden als de locatie reeds vast ligt, zoals bijvoorbeeld de invulling van een binnengebied. Zal een andere configuratie van de inrichting minder of meer effecten teweeg brengen? Kan de ontsluitingsweg op een andere plaats /op een andere weg, aansluiten die minder filegevoelig is of waarlangs minder scholen, woonwijken, ... liggen ?

De keuze is aan het planteam om de planopties in de startnota nog zeer algemeen te houden (enkel de bestemming, zonder concrete invulling), **dan wel zeer gedetailleerd te maken** (vastleggen bouwlagen, ontsluitingsmogelijkheden, etc.). De startnota is nog geen ontwerpplan waarover al beslissingen genomen zijn. Het is **belangrijk dat er nog genoeg vrijheidsgraden in de startnota open blijven**, zodat adviesinstanties, stakeholders en andere participanten mogelijkheden hebben om hun inbreng in de opmaak van het plan te kunnen doen. Dit kan het draagvlak voor het plan verhogen (zie [Stap 3 Organisatie raadpleging publiek en adviesvraag \(1ste participatiemoment\)](#)).

- Als de doelstellingen zeer algemeen geformuleerd worden is het echter moeilijk voor de bevolking om zich reeds een beeld te vormen van wat de concrete realisatie op het terrein zal inhouden, en zullen de opmerkingen tijdens het participatiemoment algemeen blijven. Ook de adviserende instanties zullen mogelijk een weinig concreet advies kunnen geven.
- Als er een zeer gedetailleerd plan voorgesteld wordt, kan de bevolking het gevoel krijgen voor voldongen feiten gesteld te worden en kan de weerstand (NIMBY) reeds snel groeien i.p.v. draagvlak te vormen.
- Het is van belang dat er een goed evenwicht gezocht wordt in de planbeschrijving en dat er duidelijk gecommuniceerd wordt wat de rol is van dit inspraakmoment en wat er precies van de bevolking verwacht wordt (zie hierover verder meer).

2.2. Opmaak procesnota

2.2.1. Wat?

De **procesnota** is een aparte, op zichzelf staande nota **die het volledige planningsproces omschrijft**, zowel hoe het proces wordt gepland als hoe het effectief werd uitgevoerd. Het is dus een evolutief document: in de startfase zal dit nog zeer beperkt zijn, maar het document groeit aan naarmate het proces vordert.

De procesnota is een document **met louter toelichtende waarde waarop geen inspraak mogelijk is**. Het document is 'inert' voor aanvechting, aangezien het enkel een feitelijk relaas is van de doorlopen procedure en de ondernomen stappen. De procesnota is voor het publiek als het ware een "leeswijzer" van de doorlopen planningsprocedure en de vervolgstappen.

2.2.2. Hoe?

De procesnota is voor velen geen volslagen nieuw document (instrument). Vaak houden de ambtenaren die het planproces sturen of begeleiden voor zichzelf nu reeds bij welke beslissingen genomen worden en op basis waarvan, met wie overleg werd gepleegd, welke acties nog moeten ondernomen worden, etc. De procesnota is voor hen als het ware een combinatie van het opmaken van **een logboek en**

het opstellen van een planning.

Het is eventueel mogelijk om te werken met een onderscheid tussen een werkdocument voor het planteam en een publieke versie. Daarbij wordt de publieke versie bondig gehouden over de genomen en te zetten stappen in het proces, gepleegd overleg etc. Het werkdocument vormt dan de interne leidraad van het planteam voor het managen van het proces.

De **procesnota** omvat o.a.:

- de samenstelling van het planteam
- de lijst van de betrokken en te betrekken actoren
- de lijst van (advies)instanties, andere stakeholders, (formele) deskundigen (zoals in voorkomend geval de erkende MER- of VR-deskundigen)
- de verschillende doorlopen en geplande processtappen
- de wijze van communicatie en van participatie
- het verwachte besluitvormingsproces voor het voorziene plan.

Deze **procesnota blijft 'open', is evolutief**, en moet in de loop van het planningsproces aangevuld worden met gewijzigde of nieuwe processtappen, stakeholders, tussentijdse beslissingen, participatiemomenten,... In het begin zal de nota beperkt zijn qua omvang, en verder aangroeien. Bij grote of complexe RUP's zal tevens omstandiger moeten gerapporteerd en zal de nota logischerwijze uitgebreider zijn dan bij kleine RUP's met een zeer lokaal karakter. De **procesnota en in voorkomend geval de aanpassingen eraan worden op de website van de bevoegde overheid ter beschikking gesteld.**

3. Resultaten

De startnota en de procesnota vormen de aanzet van de procedure en geven een objectieve weergave van het verloop van het planningsproces.

4. Meer informatie

- RVR-toets: <https://www.milieuinfo.be/rvr>
- Ruimtelijke veiligheidsrapportage: <https://www.lne.be/ruimtelijke-veiligheidsrapportage>

Stap 3: Organisatie van raadpleging publiek en adviesvraag (1ste participatiemoment)

1. Doel

Het doel is om een eerste participatie te organiseren in een vroeg stadium van het proces om zo het draagvlak én de kwaliteit van het uiteindelijke RUP te vergroten. Dit participatiemoment dient om inbreng te krijgen over de probleemstelling, de inhoudsafbakening en de scope van het voorgenoemde plan en bijhorende effectbeoordelingen.

2. Overzicht acties

2.1. Organisatie van raadpleging publiek en participatiemoment

2.1.1. Wat?

Het decreet voorziet **minstens in een raadpleging van de bevolking over de startnota** gedurende 60 dagen (ook in het geval van grensoverschrijdende milieueffecten) en **één participatiemoment**. Hoewel dit een bijkomende verplichting in het geïntegreerd RUP-proces vormt, is dit niet bepaald helemaal nieuw. Vaak organiseren gemeenten op vandaag (in de 'oude' procedure) reeds een inspraakmoment voor de bevolking alvorens de plenaire vergadering te organiseren.

2.1.2. Hoe?

De **bevolking van de betrokken gemeenten wordt voor het begin van de raadpleging geïnformeerd over de terbeschikkingstelling van de startnota door een aankondiging op de volgende wijze:**

- **voor een gemeentelijke startnota:** aanplakking in elke betrokken gemeente, een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste drie dagbladen die in de gemeente worden verspreid of in het gemeentelijke infoblad dat verspreid wordt in de betrokken gemeente, een bericht op de website van de bevoegde gemeente
- **voor een provinciale startnota:** aanplakking in elke betrokken gemeente, een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste drie dagbladen die in de provincie worden verspreid en een bericht op de website van de bevoegde provincie.

De aankondiging bevat:

- de bevoegde overheid
- waarover de raadpleging gaat
- de betrokken gemeenten
- de plaats waar de startnota en de procesnota geraadpleegd kunnen worden
- de begin- en einddatum van de raadpleging over de startnota
- de plaats, de datum en het uur waarop het participatiemoment zal plaatsvinden
- de wijze waarop en het adres waar de bevolking haar reacties kenbaar kan maken en de vermelding dat reacties ook kunnen worden afgegeven tegen ontvangstbewijs op het gemeentehuis van de betrokken gemeenten.

De **startnota en de procesnota** worden gedurende de **raadpleging ter beschikking gesteld bij**:

- de bevoegde overheid en op haar website
- de betrokken gemeente

Alle aanpassingen aan de procesnota worden op de website op zelfde manier ter beschikking gesteld.

Een **participatiemoment** moet worden gevoerd **in de geest van de kennisgeving** binnen de huidige plan-MER-procedure.

- Het doel is om iedereen op de hoogte te brengen en om **kennis en input** te vergaren, alternatieven te bepalen en niet zozeer om in detail de planopties te becommentariëren (= bezwaren te formuleren). Het openbaar onderzoek later in de procedure (zie organisatie openbaar onderzoek) vormt daarentegen de basis voor het formuleren van bezwaren, zoals binnen de 'oude' RUP-procedure.
- 'Participatie' is een breed begrip, maar de **keuze van de graad van inspraak kan gestuurd worden door het bevoegde bestuur** (voorbereid door het planteam) en dit mede door de wijze waarop de doelstelling van het plan wordt beschreven.
- De aard en het doel van het overleg is uiteraard **sterk afhankelijk van de detailleringsgraad van de startnota**. Het is aan te raden om de raadpleging zo dicht mogelijk bij het betrokken publiek te laten gebeuren en bij voorkeur op te vatten als een actieve vorm van overleg met de bevolking. Ze kan aangevuld worden met specifiek actorenoverleg, infomarkten, workshops, hoorzittingen, internetfora,...
- Men zou er ook voor kunnen kiezen de participatie heel minimaal op te vatten. In de praktijk is puur informeren echter niet voldoende voor het creëren van draagvlak. Er moet gelegenheid zijn voor interactie. Het publiek verzamelen in een grote zaal met kans op verbaal aanvallen van de spreker, werkt zelden optimaal. De organisatie van een informele infomarkt, een wandeling door het gebied met een vragenlijst of een workshop, leiden tot meer succes. Maar ook dan blijven participanten vaak ontevreden, want sommigen beschouwen 'participeren' als 'mee beslissen'. Het is daarom belangrijk om het juiste verwachtingspatroon te scheppen.
- Voor RUP's die veel verandering en dus veel reactie te weeg kunnen brengen, kan het aangewezen zijn een communicatie-expert aan te stellen. Eigenlijk begint bij planprocessen het participatieve traject al vóór (of bij de opmaak van) de startnota en leidt het mee tot het nemen van de planoptie.

Het planteam maakt een verslag van het participatiemoment. Het verslag van het participatiemoment wordt ter beschikking gesteld op de website van de bevoegde overheid (zoals ook het geval is voor de startnota en procesnota).

De coördinatie en sturing van de participatie gebeurt door het planteam. Het is de bedoeling dat **de bevoegde overheid (gewest, provincie en gemeente) dit volledig zelf en maatgericht** kan bepalen voor elk individueel RUP.

Voor **sommige RUP's zal er (zeer) veel inspraak zijn, voor andere zal het publiek niet of nauwelijks reageren**:

- Bij een project gestuurd RUP (bv. herbesteding voor een RWZI) zullen de opties beperkt zijn om een nuttige insteek van de bevolking te vragen of zullen de reacties zich beperken tot vragen om de hinder te verminderen (wijze van buffering, ...).
- Bij complexere RUP's kan een meer betrokken vorm van participatie aangewezen zijn. Zo zijn er nu reeds gemeenten die hun bevolking betrekken bij het ontwerpend onderzoek, dat zo de basis vormt voor plankeuzes binnen een RUP.

'Nieuw' is dat de plan-m.e.r.-screening (als onderdeel van de startnota) nu ook mee ter inzage wordt gelegd. Dit betekent dat het publiek ook haar mening zal kunnen geven over de beoordeling van de aanzienlijkheid van de milieueffecten en dus van de noodzaak om wel of niet een plan-MER op te stellen. De dienst Mer zal bij haar beslissing over de plan-MER-plicht dus niet alleen rekening houden met de adviezen van de adviesinstanties over de volledigheid van het onderzoek, de beoordeling van de aanzienlijkheid, ... maar ook met de inspraak van het publiek.

2.2. Adviesvraag

2.2.1. Wat?

De bevoegde overheid vraagt advies over de startnota aan de adviesinstanties zoals vermeld in Bijlage 1 van het [Uitvoeringsbesluit](#) (een [lijst met post- en emailadressen van adviesinstanties vindt u hier](#)). Het advies moet binnen een termijn van 60 dagen gegeven worden. Als deze termijn wordt overschreden, kan aan de adviesvereiste voorbijgegaan worden.

Voor een **gemeentelijk RUP** vraagt het college van burgemeester en schepenen advies aan :

- de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening
- het departement Omgeving van de Vlaamse Overheid
- de deputatie van de provincie in kwestie
- de adviesinstanties zoals vermeld in Bijlage 1 van het Uitvoeringsbesluit

Als het plan grenst aan of aanzienlijke effecten kan hebben op een ander(e) gemeente, provincie, gewest of land dan wordt ook advies gevraagd aan deze instantie. Als het plan grenst aan of aanzienlijke effecten kan hebben op gebieden die onder de federale bevoegdheid vallen, wordt het advies van de federale overheid gevraagd. Als tenslotte een gemeente, een provincie, een land, een gewest, de federale overheid, een gemeente of een provincie, verzoekt om de startnota te bezorgen, wordt aan hen ook advies gevraagd.

Voor een **provinciaal RUP** vraagt de deputatie advies aan:

- de provinciale commissie voor ruimtelijke ordening
- het departement Omgeving van de Vlaamse Overheid
- de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten
- de adviesinstanties zoals vermeld in Bijlage 1 van het [Uitvoeringsbesluit](#)

Als het plan grenst aan of aanzienlijke effecten kan hebben op een ander(e) provincie, gewest of land dan wordt ook advies gevraagd aan deze instantie. Als het plan grenst aan of aanzienlijke effecten kan hebben op gebieden die onder de federale bevoegdheid vallen, wordt het advies van de federale overheid gevraagd. Als tenslotte een gemeente, een provincie, een land, een gewest, de federale overheid, een gemeente of een provincie, verzoekt om de startnota te bezorgen, wordt aan hen ook advies gevraagd.

Voor een **gewestelijk RUP** zal de Vlaamse Regering eveneens advies vragen aan een aantal instanties zoals opgesomd in de decreet en in Bijlage 1 van het Uitvoeringsbesluit.

2.2.2. Hoe?

Het **digitaal platform** zal zorgen ook voor de automatisering van de adviesvraag. In afwachting van het gebruik van het digitaal platform door provinciale en gemeentelijke overheden, wordt een lijst met contactgegevens (post- en emailadressen) van de adviesinstanties ter beschikking gesteld (zie hierboven). In afwachting van het digitaal platform kan gebruik gemaakt worden van beveiligde zending, nl. één van de hiernavolgende betekeningswijzen:

- a) een aangetekend schrijven,
- b) een afgifte tegen ontvangstbewijs,
- c) elke andere door de Vlaamse Regering toegelaten betekeningswijze waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;

In de praktijk betekent dit dat een adviesvraag per email niet volstaat. We raden aan om een aangetekende brief te versturen én een email. Op die manier beschikken de instanties meteen over een digitale versie en krijgen ze de adviesvraag ook sneller.

Aan de adviesinstanties wordt advies gevraagd over enerzijds de startnota zelf (m.a.w. over het plan) en anderzijds over de milieueffecten. Als er in de startnota gemotiveerd is dat de effecten van het plan niet aanzienlijk zijn, wordt hierover advies ingewonnen bij de relevante adviesinstanties. Er wordt vb. gevraagd of de instantie akkoord is met de conclusie dat er geen aanzienlijke effecten zijn. Als er in de startnota aangegeven is hoe men het onderzoek voor het plan-MER wil uitvoeren, wordt hierover advies gevraagd aan de adviesinstanties. Er wordt vb. gevraagd of de instantie opmerkingen heeft op de voorgestelde werkwijze. Deze adviesvragen zijn dus gelijkaardig als volgens de vorige regelgeving, maar worden nu gecombineerd in één fase.

3. Eindresultaat

- Het eindresultaat van de adviesronde en de raadpleging van de bevolking, inclusief het participatiemoment, is **een verzameling van adviezen, inspraakreacties en een verslag van het participatiemoment**. De wijze waarop met **deze informatie wordt omgegaan en het resultaat ervan, leidt tot de scopingnota**.
- Het **verslag van het participatiemoment** omvat een bundeling van alle opmerkingen en is eerder algemeen van aard. Het kan in deze fase ook nog geen antwoorden geven op alle gemaakte bedenkingen of suggesties. Het is pas in de scopingnota dat er, na het verwerken van het geheel aan adviezen en inspraak, een terugkoppeling kan gebeuren naar de bevolking.
- De bevoegde overheid stelt de **startnota, de procesnota (en eventuele aanpassingen) en het verslag van het participatiemoment ter beschikking** op haar website en laadt deze op in het digitale platform.

4. Meer informatie

- Beleidsparticipatie van burgers (website VVSG): <http://www.vvsg.be/thema/participatie/Pages/participatie.aspx>
- Een onderzoek naar innovatie van burgerparticipatie in de provincie Overijssel (Nederland): [Effectieve vormen van burgerparticipatie](#)
- [Samenspel van een moderne overheid met de energieke samenleving](#)

Stap 4: Opmaak scopingnota

1. Doel

Bij de opmaak van de scopingnota is **enerzijds de nota zelf (= resultaat) en anderzijds zeker ook het proces** om tot deze nota te komen belangrijk. In deze fase worden de adviezen en inspraakreacties verwerkt en wordt aangegeven welke overwegingen hierbij hebben meegespeeld. Deze fase kan deels parallel lopen met de opmaak van het RUP en eventueel de verdere opmaak van de onderbouwende effectbeoordelingen.

2. Overzicht acties

2.1. Wat?

De scopingnota bouwt voort op de startnota en bevat minstens dezelfde onderdelen als de startnota. De scopingnota bepaalt de te onderzoeken ruimtelijke aspecten en de effectbeoordelingen die moeten worden uitgevoerd, alsook de methode ervan. Door het opmaken van de scopingnota wordt er richting gegeven aan het onderzoek voor wat betreft het plan zelf en de effecten.

2.2. Hoe?

De adviezen en inspraakreacties op de startnota worden door het planteam in de scopingnota verwerkt. Op deze wijze kan aangegeven worden hoe omgegaan zal worden met suggesties om het plan te verbeteren of worden aandachtspunten in functie van de effectonderzoeken in de scopingnota beschreven. Ook de wijze waarop er bijvoorbeeld in het plan-MER omgegaan zal worden met mogelijke nieuwe alternatieven wordt beschreven in de scopingnota (worden nieuwe alternatieven evenwaardig onderzocht of kan gemotiveerd worden dat deze niet-redelijke alternatieven zijn).

Eventueel kunnen vertegenwoordigers van instanties (tijdelijk) toegevoegd worden aan het planteam of zijn andere niet meer noodzakelijk

voor het verdere planningsproces. Dit wordt beschreven in de [procesnota](#).

Indien in de startnota gemotiveerd wordt dat het plan geen aanzienlijke effecten kan hebben dan moet de dienst Mer dit in de scopingnota bevestigen voor de voorlopige vaststelling van het ontwerp-RUP. De dienst Mer zal bij deze beoordeling rekening houden met de adviezen en de resultaten van de participatie.

De regelgeving specificeert niet wanneer de dienst Mer zich moet uitspreken over de plan-MER-plicht. Er is dus niet vastgelegd wanneer aan de dienst Mer gevraagd moet worden zich hier over uit te spreken. Dit gebeurt best wanneer er al een eerste verwerking heeft plaatsgevonden van de adviezen en reacties van het eerste participatiemoment. Op dat moment in het proces is er voldoende informatie voorhanden om de dienst Mer toe te laten een (gunstige) beslissing te nemen. Het is ook mogelijk de dienst Mer om een beslissing te vragen wanneer het voorontwerp-RUP al is opgemaakt of in een eindfase zit (de beslissing moet er namelijk pas zijn voor de voorlopige vaststelling van het ontwerp-RUP). Dit is enkel aan te raden wanneer er weinig twijfel is over de noodzaak van een plan-MER. In de gevallen waarin het niet duidelijk is of een plan-MER al dan niet nodig zou kunnen zijn, wordt best al in een vroeg stadium (vanaf vooronderzoek) contact opgenomen met de dienst Mer zoals in de periode voor 01/05/2017 ook mogelijk was.

Indien uit de RVR-toets blijkt dat er geen RVR moet opgemaakt worden, en deze beslissing opgenomen is in de startnota, dan kan dezelfde beslissing toegevoegd worden aan de scopingnota. Enkel wanneer de geplande ontwikkelingen of de grenzen van het plangebied wijzigen, moet de RVR-toets opnieuw doorlopen worden en dient het nieuwe resultaat toegevoegd te worden aan de scopingnota.

In het geval er wel een plan-MER of RVR noodzakelijk blijkt te zijn (in tegenstelling tot de oorspronkelijke inschatting van het planteam), zal de dienst Mer respectievelijk dienst VR voor het verdere verloop van het proces deel uitmaken van het planteam in functie van de effectbeoordeling. Wanneer toch een plan-MER of RVR zal opgesteld worden moet stap 3 hernomen worden met een nieuwe/aangepaste startnota. De betrokken diensten integreren hun vereisten voor wat betreft de inhoud van het MER (cf. de vroegere richtlijnen) en/of RVR in de scopingnota.

Indien de startnota ervanuit gaat dat een plan-MER of RVR noodzakelijk is dan zal de dienst Mer of dienst VR reeds deel uitmaken van het planteam. De startnota zal in dat geval reeds een beschrijving van de te onderzoeken effecten en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordelingen (methodologie) omvatten.

Tijdens het proces van de opmaak van de scopingnota **kan de scopingnota ook nog bijgesteld (moeten) worden**. De scopingnota is pas definitief voor de voorlopige vaststelling van het plan. Voor veel RUP's zal het echter niet nodig zijn om meerdere versies van de scopingnota op te maken. Dit zal eerder relevant kunnen zijn wanneer er diverse planalternatieven of varianten te onderzoeken zijn of wanneer het effectonderzoek, door voortschrijdend onderzoek, tot nieuwe/gewijzigde inzichten heeft geleid.

3. Eindresultaat

De scopingnota geeft het voortschrijdend inzicht tussen de fase van de startnota en de voorlopige vaststelling van het ontwerp-RUP weer en geeft aan hoe omgegaan is met de adviezen en de inspraakreacties.

De bevoegde overheid stelt de scopingnota (en eventuele aanpassingen) ter beschikking op haar website en laadt deze op in het digitale platform.

Stap 5: Opmaak voorontwerp-RUP (en effectbeoordelingen): plenaire vergadering of adviesronde

Na de opmaak en het openbaar maken van de scopingnota vervolgt het planteam het geïntegreerd planningsproces. Hierbij wordt het plan verder uitgewerkt samen met de effectbeoordelingen en eventuele andere onderzoeken die relevant worden geacht. Alternatieven worden onderzocht naar hun ruimtelijke en andere effecten en naar de doelstellingen van het plan. Eventueel kunnen bepaalde alternatieven verlaten worden op basis van de beoordelingen of kunnen nieuwe varianten worden toegevoegd (altijd onderbouwd met effectbeoordelingen). Het volledige planteam is hierbij betrokken en indien nodig kunnen zelfs nieuwe instanties opgenomen worden in het proces.

Gedurende dit iteratieve planningsproces kan het planteam zowel de scopingnota als de procesnota wijzigen. De nieuwe versies van deze nota's zijn openbaar raadpleegbaar.

In bepaalde planningsprocessen is het mogelijk dat de scope van het plan in de loop van het proces substantieel wijzigt (bijvoorbeeld nieuwe alternatieven die voorgesteld worden, een uitbreiding van het geografische RUP-gebied,...). In dat geval moet nagegaan worden of er een (nieuwe) raadpleging georganiseerd moet worden.

In het ontwerp van decreet is de plenaire vergadering niet meer verplicht maar wel facultatief, dit om flexibilitatsredenen en om tegemoet te komen aan een efficiënt planningsproces voor elke soort van RUP. Een plenaire vergadering dient om het ontwerpplan waarbij de resultaten van de uitgevoerde effectbeoordelingen mee zijn opgenomen te bespreken met de adviesinstanties. Voor RUP's waar geen knelpunten aanwezig zijn, heeft een formele plenaire vergadering in principe geen meerwaarde. Daartegenover zijn er planningsprocessen waarbij door omstandigheden meerdere plenaire vergaderingen noodzakelijk zijn vooraleer overeenstemming kan bekomen worden bij alle betrokken actoren. Dit wordt beslist door de Vlaamse Regering (bij gewestelijke RUP's, de deputatie (bij provinciale RUP's) of het college van burgemeester en schepenen (bij gemeentelijke RUP's).

In het geval geen plenaire vergadering wordt georganiseerd, krijgen de betrokken adviesinstanties tijdens het planningsproces wel formeel de mogelijkheid om hun advies schriftelijk uit te brengen, vooraleer over de voorlopige vaststelling wordt beslist. Bijlage 1 van het uitvoeringsbesluit bepaalt welke adviesinstanties formeel betrokken moeten worden. Het planteam kan nog andere adviesinstanties opnemen indien dit relevant wordt geacht.

Stap 6: Opmaak ontwerp-RUP (en effectbeoordelingen): voorlopige vaststelling van

het RUP

VCRO Art. 2.2.5.

Het ruimtelijk uitvoeringsplan bevat:

1. een beschrijving en verantwoording van de doelstellingen van het plan;
2. een grafisch plan dat aangeeft voor welk gebied of welke gebieden het plan van toepassing is;
3. de bijbehorende stedenbouwkundige voorschriften inzake de bestemming, de inrichting of het beheer en, in voorkomend geval, de normen, vermeld in artikel 4.2.4 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid;
4. een weergave van de juridische toestand;
5. een weergave van de feitelijke ruimtelijke toestand en de toestand van het leefmilieu, de natuur en andere relevante feitelijke gegevens;
6. de relatie met het ruimtelijk structuurplan of de ruimtelijke structuurplannen waarvan het een uitvoering is en, in voorkomend geval, een omschrijving van andere relevante beleidsplannen;
7. in voorkomend geval, een zo mogelijk limitatieve opgave van de voorschriften die strijdig zijn met het ruimtelijk uitvoeringsplan en die opgeheven worden;
8. de kwaliteitsbeoordeling en, in voorkomend geval, de verklaring, vermeld in artikel 4.2.11, § 7, eerste lid, 2°, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, en, in voorkomend geval, een overzicht van de conclusies van de volgende effectbeoordelingen waarbij aangegeven wordt hoe die geïntegreerd zijn in het plan :
 - a. het planmilieueffectrapport;
 - b. de passende beoordeling;
 - c. het ruimtelijk veiligheidsrapport
 - d. andere verplicht voorgeschreven of gemaakte effectenrapporten;

in voorkomend geval de monitoringsmaatregelen in het kader van de uitgevoerde effectbeoordelingen;

9. in voorkomend geval, een register, al dan niet grafisch, van de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding als vermeld in artikel 2.6.1 van deze codex, een planbatenheffing als vermeld in artikel 2.6.4 van deze codex, of een compensatie als vermeld in boek 6, titel 2 of titel 3, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid;
10. in voorkomend geval, een register, al dan niet grafisch, van de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd of een overdruk wordt toegevoegd die aanleiding kan geven tot gebruikerscompensatie als vermeld in het decreet van 27 maart 2009 houdende vaststelling van een kader voor de gebruikerscompensatie bij bestemmingswijzigingen;
11. voor de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, in voorkomend geval, een overzicht van de geheel of gedeeltelijk gewijzigde of opgeheven erkennings-, rangschikkings- en beschermingsbesluiten inzake onroerend erfgoed, samen met de gegevens, vermeld in artikel 6.2.5 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, met uitzondering van de aanduiding van de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek op het gegeorefereerde plan;
12. in voorkomend geval, het grondruilplan, vermeld in artikel 2.1.65 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting;
13. in voorkomend geval, de inrichtingsnota, vermeld in artikel 4.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting;
14. in voorkomend geval, een overzicht van de instrumenten waarover samen met het ruimtelijk uitvoeringsplan een beslissing genomen wordt door de bevoegde overheid om die aspecten te regelen of om de maatregelen of voorwaarden te bepalen die de bevoegde overheid op basis van het planningsproces, in het bijzonder de effectbeoordelingen, noodzakelijk acht voor de vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan en die niet geregeld worden met toepassing van punten 1° tot en met 13°.

Het grafische plan dat aangeeft voor welk gebied of welke gebieden het plan van toepassing is en de bijbehorende stedenbouwkundige voorschriften hebben verordenende kracht.

DABM Art. 4.2.8. §1

Het plan-MER moet minstens volgende gegevens bevatten:

1. een schets van de inhoud, een omschrijving van de voornaamste doelstellingen van het plan of van het programma en het verband met andere relevante plannen en programma's;
2. de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling ervan als het plan of het programma niet wordt uitgevoerd;
3. de milieukenmerken van de gebieden waarvoor de gevolgen aanzienlijk kunnen zijn;
4. alle bestaande milieuproblemen die relevant zijn voor het plan of programma, met inbegrip van met name milieuproblemen in gebieden die vanuit milieuoogpunt van bijzonder belang zijn, zoals gebieden die overeenkomstig richtlijnen 79/409/EEG en 92/43/EEG zijn aangewezen;
5. de relevante doelstellingen voor de milieubescherming en de wijze waarop rekening wordt gehouden met die doelstellingen en de milieuoverwegingen bij de voorbereiding van het plan of programma;
6. een beschrijving en onderbouwde beoordeling van de mogelijke aanzienlijke milieueffecten van het plan of programma en van de onderzochte redelijke alternatieven op, in voorkomend geval, de gezondheid en veiligheid van de mens, de ruimtelijke ordening, de biodiversiteit, de fauna en flora, de energie- en grondstoffenvoorraden, de bodem, het water, de atmosfeer, de klimatologische factoren, het geluid, het licht, de stoffelijke goederen, het cultureel erfgoed met inbegrip van het architectonisch en archeologisch erfgoed, het landschap, de mobiliteit, en de samenhang tussen de vermelde factoren. De beschrijving van de milieueffecten omvat de directe en, in voorkomend geval, de indirecte, secundaire, cumulatieve en synergetische effecten, permanent en tijdelijk, positief en negatief, op korte, middellange en lange termijn van het plan of programma. De aanzienlijke milieueffecten worden onder meer beoordeeld in het licht van de milieukwaliteitsnormen die zijn vastgesteld conform hoofdstuk II van titel II van dit decreet;
7. de maatregelen om aanzienlijke negatieve milieueffecten als gevolg van de uitvoering van het plan of programma te voorkomen, te beperken of zo veel mogelijk teniet te doen;
8. een schets met opgave van de redenen voor de selectie van de onderzochte alternatieven en een omschrijving van de wijze waarop de evaluatie is doorgevoerd, met inbegrip van de moeilijkheden die ondervonden zijn bij het verzamelen van de vereiste gegevens, zoals technische tekortkomingen of gebrek aan kennis;

9. een omschrijving van de monitoringsmaatregelen;
10. een niet-technische samenvatting van de gegevens, vermeld in punt 1° tot en met punt 9°;
11. de nuttige informatie over de milieueffecten van de plannen en programma's die op andere besluitvormingsniveaus of krachtens andere wetgevingen ingewonnen wordt en kan worden gebruikt om de gegevens, vermeld in punt 1° tot en met 9°, te verstrekken.”;

Stap 7: Organisatie openbaar onderzoek (2de participatiemoment)

Voor wat betreft **de opmaak van het RUP is het proces niet veranderd**. In het geval er **een plan-MER of RVR** is opgesteld, gaan deze mee in openbaar onderzoek en kan de bevolking, in tegenstelling tot de oude procedure, hierop opmerkingen maken.

De adviezen, opmerkingen en bezwaren worden door de GECORO (gemeentelijk niveau), de PROCORO (provinciaal niveau) of het planteam (gewestelijk niveau) verwerkt.

De **gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening** bundelt en coördineert alle adviezen, opmerkingen en bezwaren en brengt binnen negentig dagen na het einde van het openbaar onderzoek gemotiveerd advies uit bij de gemeenteraad. Het advies bevat de integrale adviezen van de deputatie en van het departement Omgeving. Op hetzelfde ogenblik bezorgt de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening het college van burgemeester en schepenen de gebundelde adviezen, opmerkingen en bezwaren.

Indien het **ontwerp plan-MER, ontwerp RVR of het ontwerp RUP** naar aanleiding van opmerkingen of bezwaren uit het openbaar onderzoek wordt aangepast, stelt zich de vraag of een nieuw openbaar onderzoek vereist is. Dit moet geval per geval bekeken worden. Voor opmerkingen op het RUP verandert er niets aan de huidige werkwijze. Voor opmerkingen op de effectbeoordelingen is dit nieuw. Er worden hieronder een aantal mogelijke scenario's besproken:

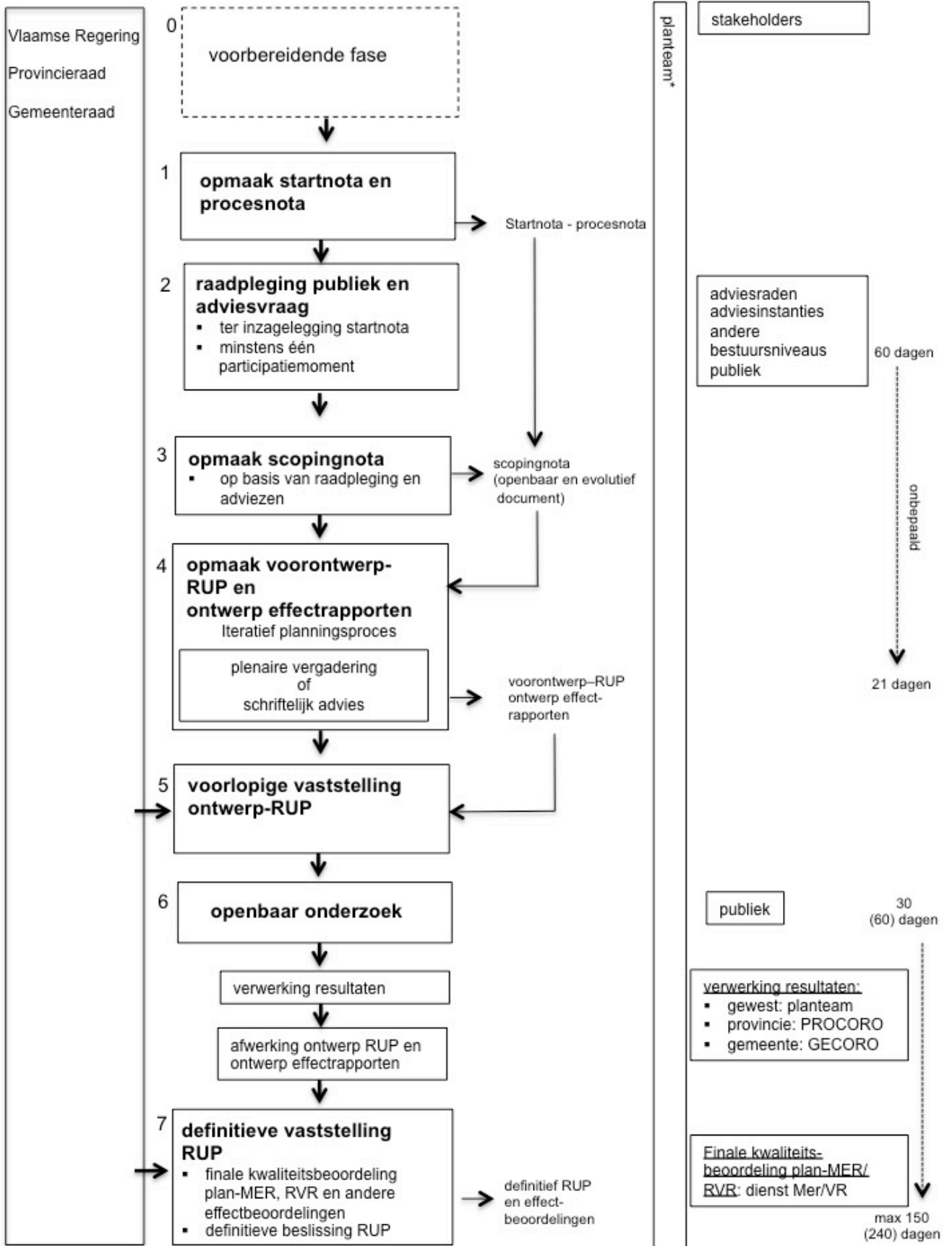
- De opmerking uit het openbaar onderzoek leidt niet tot een aanpassing van het effectenonderzoek. In het definitief vastgesteld RUP wordt gemotiveerd waarom de opmerking niet leidt tot een aanpassing van het onderzoek.
- De opmerking leidt tot een aanpassing van het effectenonderzoek, maar de conclusies van het effectenonderzoek wijzigen niet of niet significant. Het RUP wordt hier bijgevolg niet voor aangepast. In dat geval wordt het aangepaste effectenonderzoek bijgevoegd bij het RUP en is in principe geen nieuw openbaar onderzoek nodig.
- De opmerking leidt tot een aanpassing van het effectenonderzoek en de conclusies van het effectenonderzoek wijzigen significant (met wel of niet een aangepast RUP als gevolg). In dat geval zal het planteam nagaan of een proceslus wel (bijvoorbeeld als de rechten van de burgers op inspraak geschaad worden) of niet noodzakelijk is.
- Indien er aanpassingen gebeuren buiten de scope van het plan, dient de scopingnota aangepast en moet de voorlopige vaststelling opnieuw gebeuren, wat een nieuw openbaar onderzoek met zich meebrengt (een zogenaamde proceslus).

Stap 8: Definitieve vaststelling RUP en finale kwaliteitsbeoordeling effectbeoordelingen

De dienst Mer respectievelijk dienst VR beoordelen voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het RUP de kwaliteit van het plan-MER respectievelijk RVR. Ze toetsen aan de scopingnota en aan de vereiste gegevens die een plan-MER respectievelijk RVR moet omvatten en ze houden rekening met de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde adviezen, opmerkingen en bezwaren. In het geval er geen plan-MER of RVR moest opgesteld worden, vervalt deze vereiste uiteraard.

De gemeenteraad stelt binnen honderdtachtig dagen na het einde van het openbaar onderzoek het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan definitief vast.

schematisch overzicht - schema klopt niet, laatste fase ook 60 dagen

*de dienst Mer of VR maken deel uit van planteam ingeval van mogelijke aanzienlijke effecten op mens en milieu